

УДК 504.064.2:504.455(043.2)

Безвербна О.В., Білик Т.І., Рибчак О.П. (Україна, Київ)**АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГО-ТОКСИКОЛОГІЧНОГО СТАНУ РЕКРЕАЦІЙНИХ ВОДОЙМ**

Антропогенне навантаження на рекреаційні водні об'єкти зростає, внаслідок чого водойми все більше забруднюються токсичними речовинами – важкими металами, пестицидами, діоксинами, нафтопродуктами, ПАР та ін. Відповідно до цієї ситуації контроль еколого-токсикологічних показників у рекреаційних водоймах потребує нових підходів.

В Україні санітарні та гігієнічні вимоги до рекреаційних водойм при їх проектуванні, організації та експлуатації визначаються ГОСТ 17.1.5.02-80 та СанПіН 46-37-88, де зазначено, що вибір токсичних речовин при контролі якості води визначається органами санітарно-епідеміологічної служби (СЕС) з урахуванням місцевих умов [1,2]. Від часу запровадження вказаних нормативних документів еколого-токсикологічна ситуація суттєво змінилася. Окрім того, на практиці СЕС не в змозі контролювати визначені токсиканти через слабку лабораторну базу. Застаріле обладнання та нестача фінансування дають змогу визначити тільки невелику кількість забруднювальних речовин в поверхневих водах. Це переважно речовини третього та четвертого класу небезпеки.

Іншою проблемою є нововведення, запроваджені Постановою Кабінету Міністрів України № 408 від 13 серпня 2014 року, що забороняє без його дозволу Держекоінспекції, Держсанепідслужбі та іншим контролюючим органам проводити перевірки підприємств [3]. Це може стати причиною неконтрольованого надходження стічних вод у рекреаційні водні об'єкти.

Іншими недоліками контролю є недосконалість методів оцінки якості води та неврахування синергічної дії забруднювачів.

В порівнянні ситуації в Україні з досвідом таких країн, як Австралія, Канада та ЄС, можна зазначити, що дотримання керівних принципів, визначених Всесвітньою організацією охорони здоров'я для безпечного рекреаційного водного середовища, дає цим країнам змогу забезпечити якісний еколого-токсикологічний контроль. Використаний у них підхід полягає в розробці стандартів з метою обмеження ризиків для здоров'я до чітко визначених і прийнятно низьких рівнів.

Врахування міжнародного досвіду та практичне використання наукових результатів вітчизняних вчених дасть змогу забезпечити сучасну нормативно-правову базу для безпечного використання рекреаційних водних об'єктів.

Отже, основними проблемами еколого-токсикологічного контролю рекреаційних водних об'єктів в Україні є наступні: недосконала нормативно-правова база для обов'язкового контролю найпоширеніших токсикантів у воді, заборона Кабінету Міністрів України проводити перевірки підприємств контролюючим органам, неврахування токсичного ефекту від сумісного впливу забруднювальних речовин на рекреантів та на водні біоценози, недосконалість методів оцінки якості води, слабка лабораторна база санітарно-епідеміологічної служби.

Література

1. Гігієнічні вимоги до зон рекреації водних об'єктів, що використовуються для організованого масового відпочинку і купання: ГОСТ 17.1.5.02-80. – [Чинний від 1982-07-01]. М : Изд-во стандартов, 1980. – 6 с. – (Державний стандарт України).
2. Санитарные правила и нормы охраны поверхностных вод от загрязнения: СанПіН 4630-88, – М. : Минздрав СССР, 1988.
3. Постанова Кабінету Міністрів України № 408 від 13 серпня 2014 р. «Питання запровадження обмежень на проведення перевірок державними інспекціями та іншими контролюючими органами».